

INTERNET INTELIGENTNIH UREĐAJA I DRUMSKI SAOBRAĆAJ

Prof. dr Pavle GLADOVIĆ, dipl. inž. saobraćaja

Fakultet tehničkih nauka – Novi Sad

**Dr. Nemanja DERETIĆ, dipl. inž. mašinstva,
dipl. inž. saobraćaja**

**Beogradska poslovna škola, Visoka škola strukovnih studija
– Beograd**

07.-08. juni 2019. Travnik – Vlašić, BOSNA I HERCEGOVINA

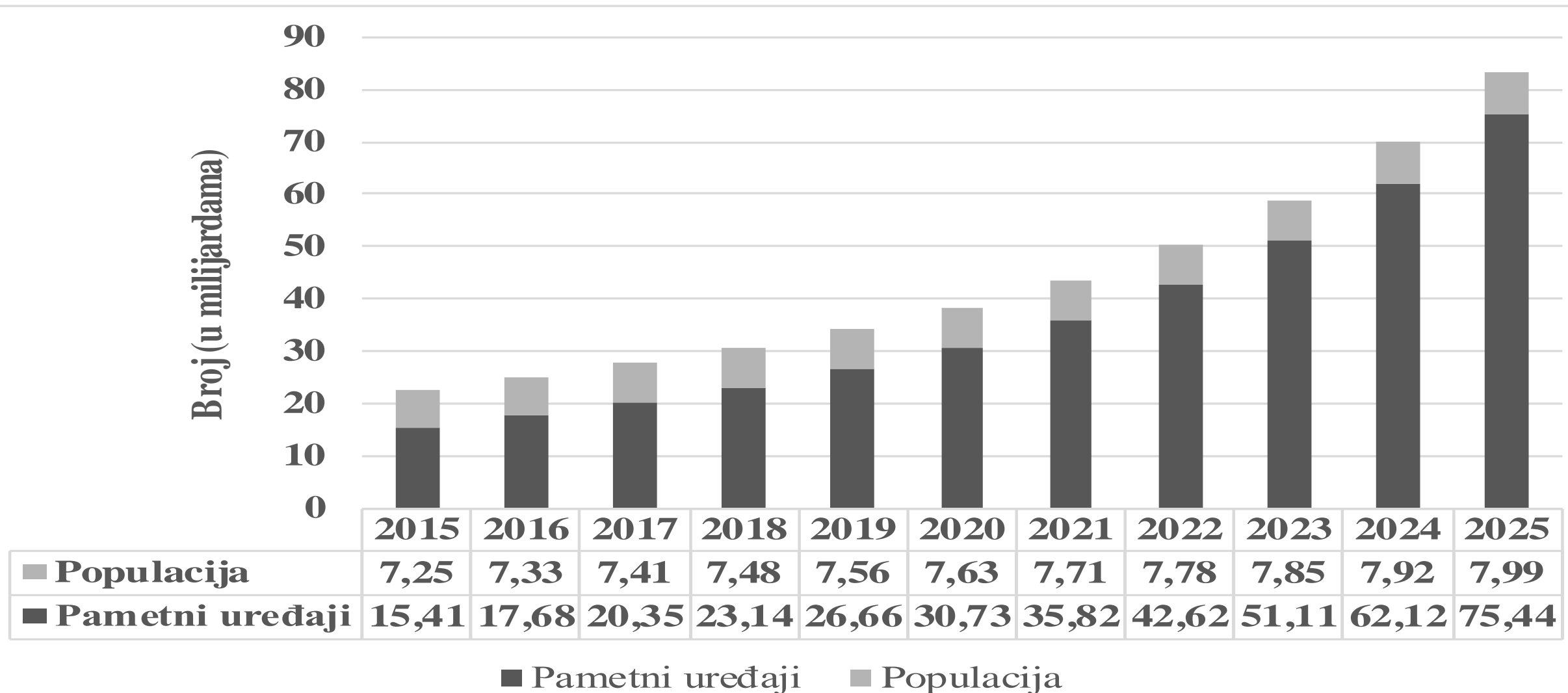
UVOD

Dramatični porast urbanizacije u modernim gradovima zahteva „pametna“ rešenja za rešavanje kritičnih pitanja kao što su: **mobilitet stanovništva, zdravstvo, energija i civilna infrastruktura.**

Internet inteligentnih uređaja (engl. Internet of things - **IoT**) je jedna od najperspektivnijih tehnologija za rešavanje navedenih izazova stvaranjem masovne mreže međusobno povezanih fizičkih objekata, koji su locirani širom sveta, a opremljeni su elektronikom, softverima, senzorima i mrežno su povezani.

Termin „Internet inteligentnih uređaja (IoT)“ se prvi put javlja 1999. godine nakon pojave tehnika baziranih na Internetu tokom 1990-ih.

POREĐENJE PROCENJENE SVETSKE POPULACIJE I PROJEKTOVANOG BROJA PAMETNIH UREĐAJA POVEZANIH NA INTERNET: PERIOD 2015-2025.

Izvor: Alavi, Jiao, Buttlar i Lajnef (2018), Statista (2019), World Population (2019).

Internet inteligentnih uređaja se može definisati kao mrežna infrastruktura na globalnom nivou, koja omogućava povezivanje fizičkih i virtuelnih uređaja interoperabilnim komunikacionim protokolima i inteligentnim interfejsima. Infrastrukturu čine tri osnovne komponente:

- inteligentni uređaji,
- mrežna infrastruktura za njihovo povezivanje i
- sistemi koji koriste podatke koje stvaraju inteligentni uređaji.

IoT I MOGUĆNOST PRIMENE U DRUMSKOM SAOBRAĆAJU

- U pogledu transporta i logistike, najčešće korišćene IoT tehnologije su: **senzori, aktuatori, komunikacija uređaja u bliskom polju** (engl. Near-field communication - NFC), komunikacija uređaja preko **radio frekvencija** (engl. Radio-frequency identification - RFID), **bežične mreže i Bluetooth**.
- Preko ovih tehnologija je moguće u realnom vremenu da se prate i procesi na gotovo svakom koraku u lancu snabdevanja: od nabavke **sirovina, proizvodnje, transporta, skladištenja, distribucije do prodaje proizvoda i posle prodajnih usluga**. Tehnologija NFC se može koristiti **za naplatu putarine, kupovinu putnih karata, dobijanje obaveštenja i informisanje o transportnim uslugama**. Korišćenjem „pametnog“ telefona i očitavanjem oznaka mogu se dobiti informacije o stanici, broju putnika, troškovima, raspoloživosti sedišta i dr.

IoT I MOGUĆNOST PRIMENE U DRUMSKOM SAOBRAĆAJU

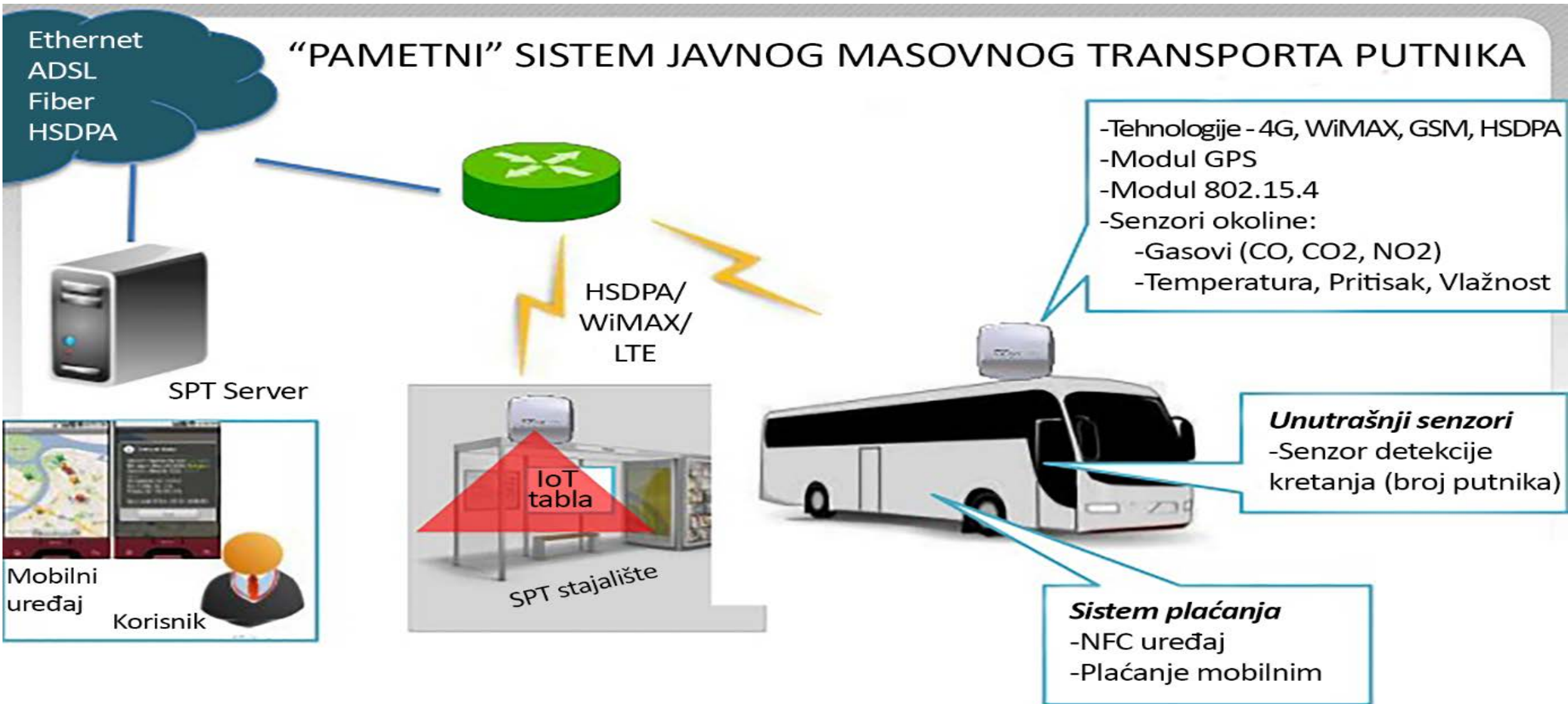

Neki od primera koji su povezani za upravljanje Saobraćajem u „pametnom“ gradu su:

- **Primena sistema koji u realnom vremenu može najaviti vreme vozila javnog masovnog transporta putnika u svakoj stanici;**
- **Primena tzv. zelenih transportnih sistema kao što su: javni sistemi za deljenje bicikala, stanice za punjenje električnih i hibridnih vozila i dr.;**
- **Primena inteligentnih parking sistema;**
- **Primena inteligentnih sistema regulisanja saobraćaja na signalisanim raskrsnicama;**
- **Primena javne rasvete uz korišćenje alternativnih energija i inteligentnih senzora.**

IoT I JAVNI MASOVNI TRANSPORT PUTNIKA

“PAMETNI” SISTEM JAVNOG MASOVNOG TRANSPORTA PUTNIKA

TEHNOLOGIJE SISTEMA KARATA

NFC tehnologija se sada najviše razvija, a zasnovana na komunikaciji u bliskom okruženju (polju). To je tehnologija beskontaktnih dvosmernih komunikacija između elektronskih uređaja na malom rastojanju (komunikacija između **NFC** uređaja ili između **NFC** uređaja i **RFID** čitača). Ona omogućava brzu razmenu multimedijalnih podataka. Podrazumeva primenu mobilnih telefona i/ili drugih elektronskih uređaja i čitača, a podržava i upotrebu tehnologija zasnovanih na beskontaktnim kartama.

- **NFS – Near Field Communication.**

Prednost **NFC tehnologije u odnosu na tehnologije beskontaktnih kartica je u značajno nižim troškovima primene. Pored toga, prednosti su i u:**

- raznovrsnijim mogućnostima same primene,**
- nivou univerzalnosti,**
- velikom broju zainteresovanih strana i**
- različitih servisa.**

Nisu zanemarljive i ekološke prednosti sistema. Time, generalno, ova tehnologija postaje rasprostranjenija i višestruko primenljiva.

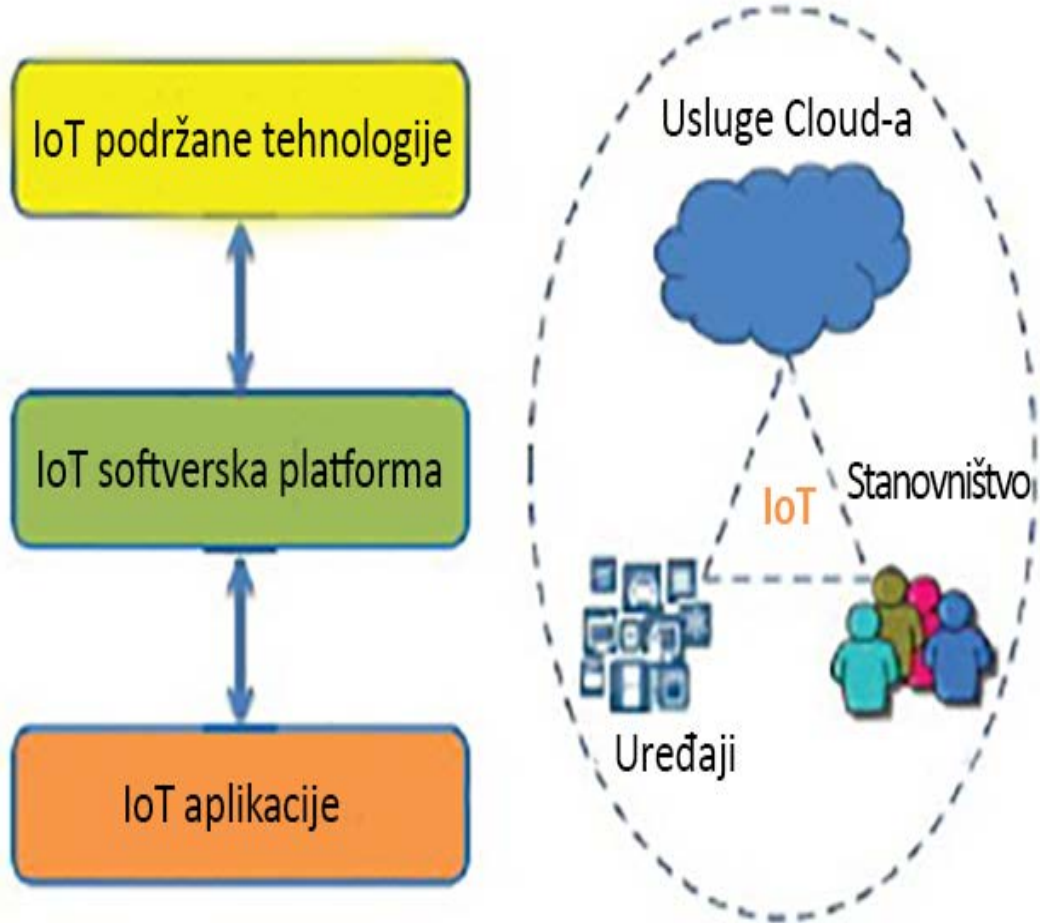
TEHNOLOGIJE SISTEMA KARATA

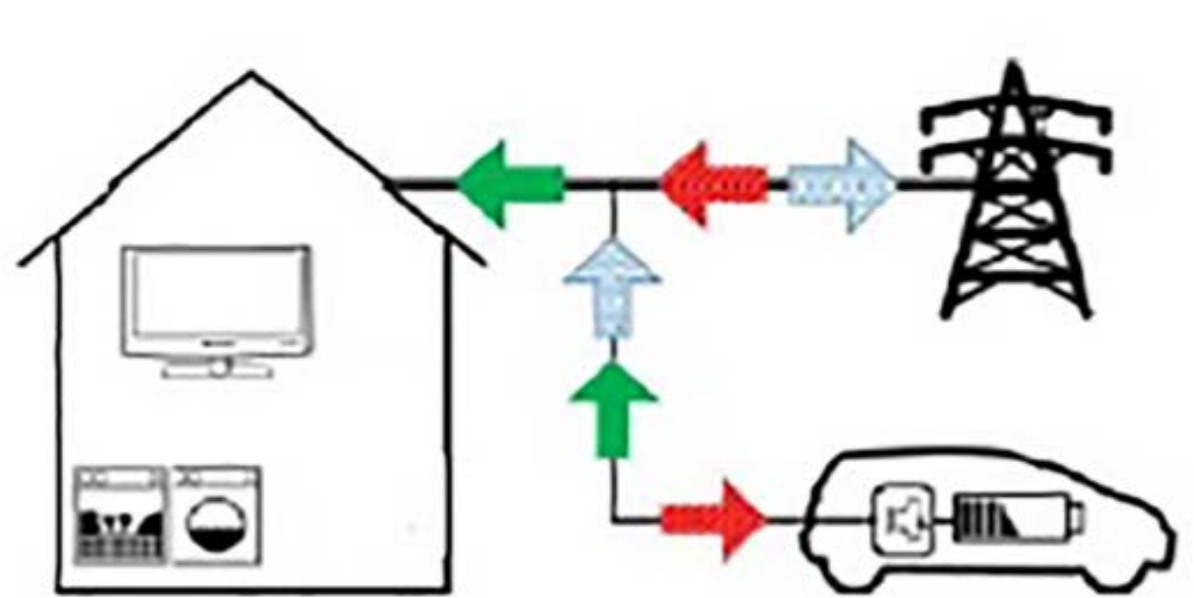
NFC tehnologija na bazi mobilnog telefona

IoT I ELEKTRIČNA VOZILA

ARHITEKTURA IoT

TOKOVI ENERGIJE

Tok energije

■ G2V ■ V2G ■ V2H

Izvor: Arunkumar i Vijith (2018)

IoT I PARKIRANJE

EFEKTI PRIMENE IoT U PARKIRANJU

SMANJENJE
SAOBRAĆAJNIH
ZAGUŠENJA

8%

PROSEČNO SMANJENJE
PROTOKA VOZILA

SMANJENJE
ZAGAĐENJA

30%

SMANJENJE U PREĐENIM
MILJAMA POKUŠAVAJUĆI
DA SE PRONAĐE SLOBODNO
PARKING MESTO

SMANJENJE GUBITKA
U VREMENU

43%

SMANJENJE U VREMENU
POTREBNOM
ZA PRONALAZAK
PARKING MESTA

POVEĆANJE
PRIHODA

\$93.70

POVEĆANJE U
MESEČNOM PRIHODU
PO PARKING MESTU
ZAHVALJUJUĆI IoT

IoT I PARKIRANJE

KLJUČNI INDIKATORI UČINKA OD EFEKATA PRIMENE IOT U PARKIRANJU

KORIŠĆENJE PARKING PROSTORA

- Koliko sati dnevno je zauzeto parking mesto?
- Koliko vozila dnevno je koristilo parking mesto?
- Smanjenje vremena potrebnog vozačima da pronađu slobodan prostor.
- Smanjenje pređenih kilometara vozila da bi se pronašao slobodan prostor.
- Zadovoljstvo korisnika uslugom parkiranja.

„PAMETNE PARKING USLUGE“

- Dostupnost podataka i stope pristupa.
- % prikupljenih prihoda.
- Stopa uspešnosti plaćanja.
- Potreba za akcijama izvršenja u slučaju neplaćanja.
- Sigurnost parking mesta.

UPRAVLJANJE PARKING PROSTOROM

- Prihodi od parkiranja.
- Troškovi upravljanja po parking mestu ili po lokaciji.
- Profitna marža od parkiranja.
- Vreme instalacije senzora.
- Troškovi održavanja „pametnog“ parkiranja.

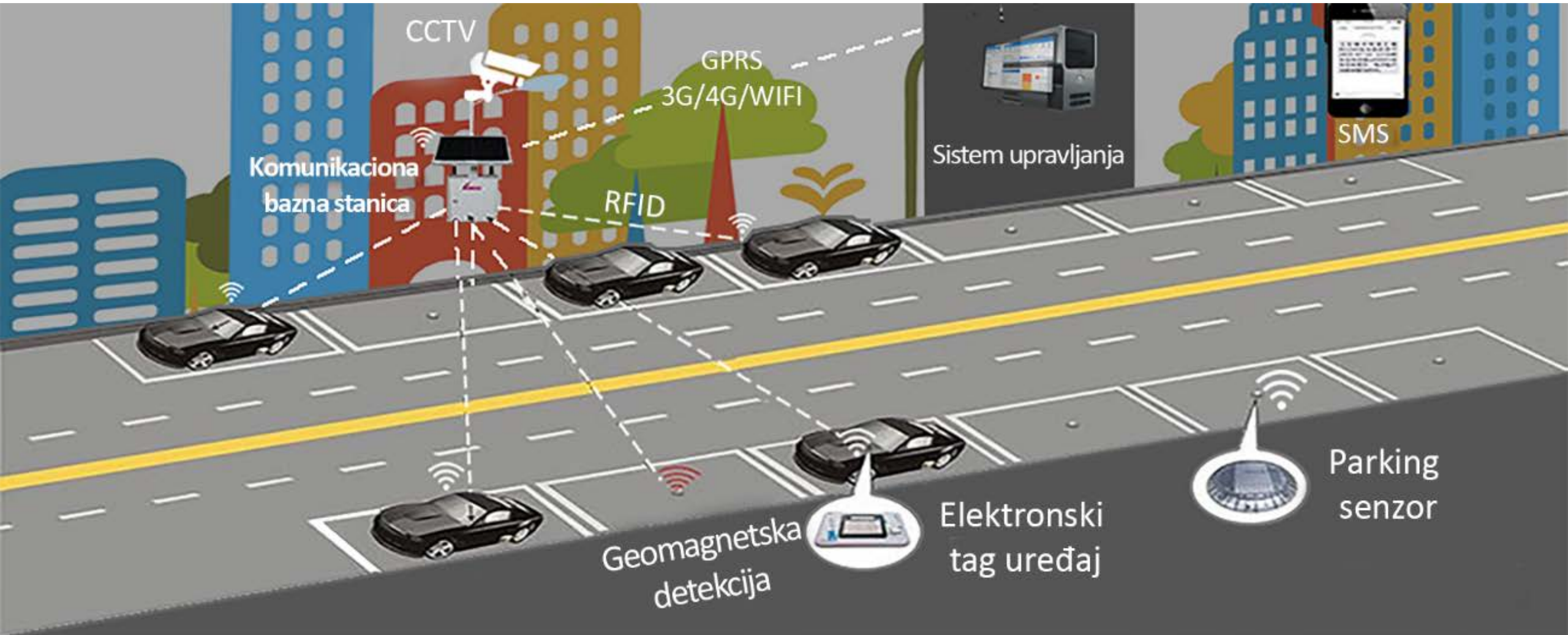
KARAKTERISTIKE TEHNOLOGIJE

- Broj poslatih/primljenih poruka.
- Stopa uspešnosti isporuke poruka.
- Vreme čekanja od slanja poruke do prihvatanja zahteva za parkiranjem (latencija).
- Trajanje baterije senzora.
- Pristup otvorenim podacima.
- Pokrivenost mreže.

IoT I PARKIRANJE

INFRASTRUKTURA IOT I PARKIRANJE

RANGIRANJE PAMETNIH GRADOVA SA OSVRTOM NA MOBILNOST, ŽIVOTNU SREDINU I TRANSPORT

POREĐENJE PAMETNIH GRADOVA EVROPE SREDNJE VELIČINE U 6 KATEGORIJA (grad srednje veličine 100000 – 50000 stanovnika)

DRŽAVA	GRAD	EKONOMIJA	STANOVNIŠTVO	DRŽAVNA UPRAVA	MOBILNOST	ŽIVOTNA SREDINA	KVALITET ŽIVOTA	UKUPNO
Luksemburg	Luxembourg	1	2	13	6	25	6	1
Danska	Aarhus	4	1	6	9	20	12	2
Finska	Turku	16	8	2	21	11	9	3
Danska	Aalborg	17	4	4	11	26	11	4
Danska	Odense	15	3	5	5	50	17	5
Finska	Tampere	29	7	1	27	12	8	6
Finska	Oulu	25	6	3	28	14	19	7
Holandija	Eindhoven	6	13	18	2	39	18	8
Austrija	Linz	5	25	11	14	28	7	9
Austrija	Salzburg	27	30	8	15	29	1	10

Izvor: Giffinger, Fertner, Kramar, Meijers, (2007).

RANGIRANJE PAMETNIH GRADOVA SA OSVRTOM NA MOBILNOST, ŽIVOTNU SREDINU I TRANSPORT

POREĐENJE GRADOVA SVETA PO CIMI INDEKSU (EKONOMIJA I ŽIVOTNA SREDINA)

EKONOMIJA	RANG	ŽIVOTNA SREDINA	RANG
New York City - SAD	1	Zurich - Švajcarska	1
San Francisco - SAD	2	Tallinn - Estonija	2
Boston - SAD	3	Vienna - Austrija	3
London - Velika Britanija	4	Stockholm - Švedska	4
Los Angeles - SAD	5	Linz - Austria	5
Tokyo - Japan	6	Zagreb - Hrvatska	6
Washington, D.C. - SAD	7	Vilnius - Litvanija	7
Chicago - SAD	8	Tokyo - Japan	8
Houston - SAD	9	Ljubljana - Slovenija	9
Dallas - SAD	10	Singapore - Singapur	10

Izvor: IESE (2017).

RANGIRANJE PAMETNIH GRADOVA SA OSVRTOM NA MOBILNOST, ŽIVOTNU SREDINU I TRANSPORT

POREĐENJE GRADOVA SVETA PO CIMI INDEKSU (TEHNOLOGIJA I MOBILNOST I TRANSPORT)

TEHNOLOGIJA	RANG	Mobilnost i transport	RANG
Taipei - Tajvan	1	London - Velika Britanija	1
New York City - SAD	2	Seoul - Južna Koreja	2
Baltimore - SAD	3	Frankfurt - Nemačka	3
Seoul - Južna Koreja	4	Shanghai - Kina	4
Tokyo - Japan	5	Paris - Francuska	5
Amsterdam - Holandija	6	Madrid - Španija	6
Shanghai - Kina	7	Stockholm - Švedska	7
Beijing - Kina	8	Berlin - Nemačka	8
Taichung - Taiwan	9	Vienna - Austrija	9
Chicago - SAD	10	Munich - Nemačka	10

Izvor: IESE (2017).

ZAKLJUČAK

Ovaj rad je predstavio osnove „pametnog“ grada u smislu **definicija, standarda i primena**. U razvijenim zemljama širom sveta, zbog saobraćajnih zagušenja, vozači i putnici u drumskom, ali i u ostalim vidovima saobraćaja, gube puno vremena, što se odražava i u povećanim troškovima. Primena rešenja u regulisanju saobraćaja, inspirisana IoT, utiče na povećanje kvaliteta usluge i zadovoljstva korisnika, odnosno putnika. Ako se rešenja IoT primene na raskrsnicama, bilo signalisanim ili nesignalisanim, onda se posrednim putem može smanjiti broj saobraćajnih nezgoda.

Rešenja **IoT** će se u budućnosti primenjivati na „pametnim“ vozilima, gde će ona obavljati sa jedne strane komunikaciju sa infrastrukturom (stanice za snabdevanje gorivom, garaže, parkinzi, i dr.), a sa druge strane ostvarivaće međusobnu komunikaciju.

HVALA NA PAŽNJI !

PITANJA ?

